

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiun

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Nr. 9428/1900.

Circular.

Cătră toate oficiile parohiale și protopresbiterale din diecesa Aradului.

În editura tipografiei noastre diecesane a apărut Calendarul diecesan pentru trebuințele anului 1901.

După cum se știe, tipografia diecesană a trecut în administrațiunea Consistorului eparchial din Arad, cu mențiunea, ca din venitele ei să se dea ajutor la edificarea bisericilor din comunele sărace. Resultă de aici că, cu cât venitele tipografiei vor fi mai mari, cu atât mai considerabile vor fi și ajutoarele ce se vor pute distribui în mențiunea lor atât de înalțătoare.

Cătră aceasta mai vine și interesul cel mare al luminării poporului prin scrieri bune și edificatoare de minte și inimă, cum sunt cele din calendarul diecesan.

Venitele însă a ori-cărui institut tipografic se normează după numărul în care se desfac și pun în vânzare lucrările executate în trênsul, astfel și venitele tipografiei noastre diecesane.

Drept-ce, și în considerarea și a jertfelor aduse din partea acestei tipografii cu redactarea calendarului de tot bogat, atât în fond, cât și ca formă, —

Consistorul nostru se află îndemnat a provoca, On. oficiu parochial, ca în cercu-i de activitate să nizuiască a pune în vânzare numărul de exemplare, cari am dispus să se expedieze la adresa oficiului parochial, al cărui conducător la va vinde deadreptul, având pentru această osteneală un rabat de 20%, ori le va preda — însă sub răspunderea materială proprie — altui om de încredere, sau cutărei firme.

Totodată îndatorăm pe conducătorul oficiului parochial să restituie la adresa tipografiei diecesane atât exemplarele eventual nevândute, cât și prețul celor vândute, cel mult până la 1/14 Martie 1901.

Ținem să accentuăm îndeosebi, că așteptăm, ca iubitul nostru cler, înțelegând creștineasca mențiune

a fondului tipografiei diecesane, să desvolte zel, ca resultatul să fie conform dorințelor tuturor fiilor diecesei noastre, cari dreptmăritori în legea lor creștinească, tind la binele și prosperarea instituțiilor noastre diecesane.

Dacă iubitul nostru cler va desvolta interesarea așteptată și față cu tipografia noastră, — precum se întâmplă aceasta din partea preoțimei altor biserici față cu instituțiunile lor — nu numai că exemplarele tipărite se vor putea vinde, ci interesarea preoțimei noastre va servi drept impuls, ca pe viitor tiragiul calendarului diecesan să fie mai mare ca până acum, prin ce s'ar ajunge, ca fondul în scurt timp să prospereze, dând comunelor sărace mână de ajutor ca și ele să-și poată clădi mai cu ușurință bisericile lor.

Arad, la 1/14 Noemvre 1900.

Iosif Goldis, m. p.
Episcopul Aradului.

Vocea bisericei.

În toate bisericile creștine apostolul și evangelia dau temele cele mai frumoase pentru predicile cari se zic de pe amvonul bisericei către poporul adunat. Preoții și cuvântătorii găsesec în aceasta o fericită ocaziune, un fericit obiect spre a tâlcui gloatelor, în limba lor, adevărurile cele mari, propovăduite de biserica noastră printr'un laconism alegoric ce nu toți îl înțeleg în adevărata lui întindere.

Urmând acestei regule, cât ar câștiga sfânta noastră biserică, pe lângă arhitectură, zugravie și sculptură, pe lângă tot felul de meșteșuguri în zidirea, înfrumșetarea și desăvirșirea locașului sfânt, precum: musica în cântări, poesia în cărțile prorocilor și mai toate meșteșugurile adunate în simboale spre glorificarea lui Dumnezeu și mântuirea omului. Și apoi în cărțile pe cari se întemeiază biserica, ni se înfățișează de asemenea științele adunate în simbol,

spre mărirea lui Dumnezeu, spre luminarea spiritului nostru și spre mântuirea sau fericirea noastră. Acest fel de biserică ne-a lăsat Mântuitorul ca să ne fie ocrotitoare și mumă. Ce materie frumoasă n'ar găsi un preot în această temă și în evangelia dela Ioan Cap. III.

Eată ce scrie evangelistul Ioan :

„Și era un om din Farisei, Nicodim numele lui, dirigătoriu al Jidovilor. Acesta a venit cătră Iisus noaptea, și i-a zis lui: Rabbi, știm că dela Dumnezeu ai venit învățătoriu; că nimene nu poate aceste semne să facă, care tu faci, de nu va fi Dumnezeu cu dânsul. Respuns'a Iisus și a zis lui: amin, amin grăiesc ție: de nu se va naște cineva de sus, nu va putea vedea împărăția lui Dumnezeu. Zice cătră el Nicodim: cum poate omul să se nască fiind bătrân? au doară poate a doua oră să intre în pântecele mamei sale, și să se nască? Respuns'a Iisus: amin, amin grăiesc ție: de nu se va naște cineva din apă și din duch, nu va putea să intre întru împărăția lui Dumnezeu. Ce este născut din trup, trup este: și ce este născut din duch, duch este. Nu te mira, căci am zis ție, că se cade voue a ve naște de sus. Duchul unde voiește suflă, și glasul lui auzi, dar nu știi de unde vine, și unde merge: așa este tot care este născut din duchul. Respuns'a Nicodim, și i-a zis lui: cum pot să fie acestea? Răspuns'a Iisus și i-a zis lui: tu esti învățătorul lui Israil, și acestea nu le știi! Amin, amin grăiesc ție: că ce știm, grăim, și ce am vezut, mărturisim, și mărturia noastră nu o primiți. Dacă cele pământesti am spus voue: și nu credeți; cum, de voiu spune voue cele cerești, veți crede?“ etc.

După cum vedem, Mântuitorul nostru nu oprește credința întărită și de filosofia sănătoasă, și după care se dă cu bun temei, că omul nu trăiește numai prin carne și pentru carne, ci prin spirit și mai mult pentru spirit. Religiunea noastră ne spune neîncetat, că omul este locuitor a două lumi. Cu trupul locuiește pe pământ și cu sufletul în ceriu. De aci însă nu urmează ca să avem două doctrine, adică una a cărnei și una a sufletului; dar materialistii toate le-au făcut. Drept aceea ori-ce om de bun simț poate zice popoarelor, cu evangelia în mână :

Feriți-vă de credințele ce n'au în vedere decât poftele trupesti, decât burta și punga. Ele ve conduc la șerbie prin iubirea de sine și corupțiune. Cine nu se îndoiește, că prin trup lucrează numai pentru trup, făurește fiarele cu care însuși va fi în curând legat. Vai celor ce intră în viața simțurilor și uită pe ceea a sufletului! Un om, un popor care a ajuns acolo, care s'a înplântat în materie, și se hrănește, și se îngrașă din ea, știți ce face? Se perde ca societate inteligentă și se pogoară în rëndul turmelor necuvântătoare. Știți ce pregătește? Nimic mai mult și nimic mai puțin decât un banchet pentru viermi. Numai doctrinele sufletești liberează și desleagă, însuflețesc și mântuie; numai prin ele se renaște ceea-

ce murise. Ascultați dară glasul sufletului, voi, cari vreți a ve renaște, voi ce voiți a eși din mormântul vechei lumi, pline de oase și putrejune.

În adevăr, nimeni nu știe de unde vine glasul acesta, pentru că este necunoscut, mai cu seamă astăzi când vântul bate a cosmopolitism. El nu purcede de pe tribunele publice, din locurile unde se adună gloatele, pentru a asculta vuietul sterp al unor oratori fără religie și virtute; ci acest glas este ca suflarea pustiului, acea suflare despre care nimenea nu poate zice: Ea s'a născut colo! Nimenea nu știe unde se oprește acest glas; astăzi aci, mâne dincolo. Dar de și nu știm de unde vine și unde se duce acest glas, și cei ce ru se lasă a fi atrași de dânsul, vedem, că pe urmele lui morții se scoală și pășesc către un pământ, pe care inima lor îl preșimte, asemenea păsăricii călătoare, ce îndoiește silințele aripilor sale către niște țeri mai dulci, mai călduroase, mai nutritoare.

Toată teoria, ce nu aduce un folos practic, este netrebnică. Dacă din nenorocire întâlnim mai multe teorii de acestea, nu este tot așa și cu teoriile cele mântuitoare propagate de evanghelie. Când Iisus răspunde lui Nicodim: „Adevăr grăiesc ție: de nu se va naște cineva din apă și din duch nu va putea să intre întru împărăția lui Dzeu,“ — el înțelege că a se renaște prin duchul sfânt este a începe o nouă viață prin schimbarea lăuntrică a sufletului; a se renaște prin apă însemnează a fi introdus prin semnul din afară al botezului, al civilizațiunii la vieață, la societatea oamenilor regenerați.

„Cela ce vine de sus, de asupra tuturor este; cel ce este de pe pământ, pământesc este“ continuă evangelistul (cap III v. 31) spre a ne face portretul materialistului ce nu se ocupă decât de pământ și de lucrurile pământesti. — Mântuirea vine mai de sus: ea se pogoară din ceriu peste acele popoare, cari prin silințele lor merită și se fac vrednice de binecuvântarea cerului, de libertate și prosperitate prin propriile lor silințe.

În aceste momente când în fine nu este iertat a crede, că un popor întreg se renaște la vieață națională, la vieață adevărat cerească, în aceste momente, zicem, biserica noastră mumă ce se poate întemeia pe tema de mai sus, ne zice cu drept cuvânt și mai mult decât ori când: Românilor! fii mei, voiți a trece întru împărăția spiritului, în împărăția lui Dumnezeu? Uniți-vă între voi, uniți-vă cu toții ca pui sub aripile aceleiași closce. Părăsiți un moment lucrurile materiale spre a ne ocupa de cele sufletești, de suflarea bisericei și națiunii voastre. Ascultați glasul lui Dumnezeu, ascultați glasul bisericei voastre, acelei biserice, care nici când nu v'a violenit ci ca o mumă duioasă a servit de staul naționalității voastre, de grădină limbei și literaturii voastre în cursul celor 19 veacuri de scrișnire și de suferințe prin care ați trecut!

Cum s'ar putea întări relațiunile bune între factorii chemați a conduce afacerile parohiei?

(Disertațiune ținută de parohul și ases. consistorial Andrei Horvat, în conferința preoților și învățătorilor din protopopiatul Orăzii-mari, la 31 Octombrie st. v. a. c. în Oradea-mare).

Experiența zilnică și natura însăși ne arată, că după robie are să vină libertate, după noapte urmează ziua, după zile rele urmează zile bune. Astfel și în viața bisericii noastre, după atâta ingenunchiare din partea străinilor a sosit plinirea vremii, și astăzi, după atâtea suferințe, ne putem fâli cu o organizare, cu o viață constituțională, invidiată mult de conclocuitorii noștri din patrie. Ci atunci, când știm noi, că acea organizare normată prin „Statutul organic“ este invidiată, avem datorința sfântă ca să o păzim, să o respectăm, redând ansă la unii și alții de a ne declara de necopți pentru dânsa. Aceasta am voit a o aminti din motivul, că din acest „Statut organic“ derivă apoi toți factorii, cari chemați sunt a contribui prin munca lor la acea bunăînțelegere, de care atât de mare lipsă avem.

În special însă, voin să tratez despre conducătorii cei mai nemijlociți ai poporului, despre preot și învățător, și despre raportul dintre dânsii.

În unele locuri — și din nefericirea noastră sunt cam multe — raporturile dintre acești doi, preot și învățător, sunt atât de încordate, încât vor trebui să treacă generații de oameni, până-când afacerile bisericesti școlare să vor da în mersul lor regulat. Înainte de toate avem să luăm cuvintele, ce le învață fie-care școlar din catechis, unde se zice: că de ce trebuință este dragostea? La care copilașul răspunde cu cuvintele Apostolului ginților, că: de am avea toate, ear dragoste nu avem, nimic suntem. Așa dar, *prima* condițiune pentru progres, este dragostea, baza a toate, căci într'adevăr, fără de dragoste — luat în înțeles moral — nimic nu poate exista. Să vedem apoi, ce a zis Mt. Isus Christos către sfinții Apostoli, când s'a prezentat în mijlocul lor? A zis memorabilele cuvinte: pacea mea o dau voaue, și iubiți-vă unul cu altul, că într'aceasta să vă cunoască că ai mei învățacei sunteți. *A doua* condițiune de existență dar este pacea. Prin urmare fie-care preot și învățător are lipsă ardentă de pace.

Astăzi însă, când omenimea trece prin o febră, când vedem, că materialismul cu o putere mare dă în cel mai sublim idealism, când vedem, că schinteia dzească este înăbușită de cele mai deșarte lucruri trecătoare, n'au putut și nu pot exista neatînse nici aceste două învățături sfinte. — Este lucru constatat, că noi ortodocșii români din patria noastră, suntem — relativ — foarte slab situați materialicește, prin urmare avem neajunsuri materiale. Dar cu toate ne-

ajunsurile, nu este iertat să ne împiedecăm în dezvoltarea ideală. Câte casuri cunosc, că preotul și învățătorul, având ceva afaceri economice, părăsește afacerea chiemării sale — biserica și școala — și ține mai mult la partea materială decât la cea ideală. Până când noi vom negligea slujba noastră, nu putem să ajungem la rezultatul dorit. În privința aceasta am putea lua exemplul de la alții, cari nimerit zic, că: ceea-ce voiește a ne da noaue Dzeu, nu va luă dela noi nimenea. În câte biserici nu se ține sf. Liturgie din cauza că preotul este dus la tîrguri câte cu o pereche de boi, în câte școli nu se țin prelegeri, că învățătorul este dus la adunat de fân, șcl. Totdeuna să ne fie înaintea ochilor slujba, de după care putem să ținem economia, iar nu economia să o punem înaintea slujbei. Dacă vom purcede astfel, și poporul va cinsti pe preot și învățător, vîzîndu-i că ei sunt cei dintâi, cari și iubesc chiemarea. În modul acesta vom elupta cinstea. De multe-ori însă, motiv de necinstire este și cearta, neînțelegerile, ce se ivesc întră preot și învățător. Toate certele arată un grad de necreștere.

Noi — chiar din lipsa materialului — nu dispunem — să vorbim sincer — de un cler și învățătorime cultă în acea măsură, în care ar trebui să avem. Dar cultura formală, de care dispun alte confesiuni, nu este neapărată pentru a avea cultura inimei, ce o poate avea și un simplu păstor de oi. Este bine ca omul să aibă clase, căci acolo și însușește unele desterități, dar ar fi destul, ca și cu pregătirile care le avem, să dispunem de nobleța sufletului. Înainte de toate trebuie să avem răbdare, trebuie să ne reținem de patimi, cum sunt mânia, ura, pisma, răsbunarca. În viața constituțională ce o avem și noi, așa a fost și așa va fi, că fie-care membru și caută dreptul său. Dar atunci, când ne căntăm dreptul pe cale cinstită, care unuia sau altuia nu-i convine, nu ne este iertat a fi cu mânie unul față de altul. Trebuie să ne ridicăm peste personalități. Atunci, când întră preot și învățător nu vor fi personalități, vor înceta și certele. Câte casuri sunt, că preotul vorbește de rău pe învățător — ori vice-versa — înaintea poporului. Așa ceva strică foarte mult. Un om de omenie va face totdeuna, că avînd afaceri acești doi, îi va spune întră patru ochi scăderile, și nu va face ca acele scăderi să fie spuse înaintea oamenilor mai inferiori în cultură. Depinde și aceasta însă dela creșterea individului. Că și spune cineva în ochi scăderile, nu este lucru de condamnat, ci chiar din contra, este de cinstiț. Să 'ntemplă, că învățătorul ia ură asupra preotului din cauza că îi spune scăderile. Pentru astfel de lucruri nici când nu este iertat să se încuibe ura.

În cele mai multe casuri însă certele se ivesc din neobediță, din nesupunere. E fapt, că școala noastră este confesională, prin urmare stă sub scutul bisericii. După doctrinele bisericii lui Isus Christos, biserica se compune din biserică învățătoare — cler,

și din biserică ascultătoare — mireni. Preotul fiind la culmea chemării sale, în virtutea dreptului acordat de sfinții Apostoli, are prerogative față de mireni, prin urmare și față de învățători. În parohie, — din care face parte și școala noastră confesională, preotul este primul factor. Așa ar trebui, dar așa și trebuie să fie. Dar de fapt este altfel: dacă preoțimea noastră este așa zicând desconsiderată de alte clase inteligente, însăși ea poartă vina, căci nu știe să impună în modul cum i s'ar cuveni. N'avem decât să ne uităm la alte confesiuni. Spre pildă în Germania, unde dominează biserica protestantă, cea mai mare fericire pentru o familie este, când și poate mărita fata după un candidat la preoție. La noi — vedem — să 'ngrozesc de clerici, sēmnu, că preoțimea nu știe să și elupte autoritatea, pe care i-a dat'o însuși întemeietorul creștinismului Dl Isus Christos.

Luând în considerare împrejurările în care am ajuns, — nu amintesc tendința politică, dau oarecare impuls în special învățătorilor, ca să facă front bisericaniilor, înțelegând sub bisericani pe preoți. Am ajuns așa zicând cu școala sub doi stăpâni, cari au tendințe opuse. Un stăpân, și cel dintâi este biserica, ca susținătoare, ear al doilea stăpân este statul. Tendința bisericeii este conservarea caracterului confesional, având a se pune temeiul pe o creștere religioasă-morală, ca cu timpul din școala noastră să iasă tot atâția stâlpi puternici ai bisericeii, fii devotați ai credinței. Tendința statului este abandonarea acestei direcțiuni, și mai mare temeiul se pune pe desbrăcarea caracterului confesional. Iată dar impasul în care am ajuns. Recunosc că învățătorimea noastră și implinește datorințele, recunosc, că sunt fii credincioși bisericeii, dar sunt oameni, cum suntem toți. Prin urmare avem slăbiciuni, și este de ajuns un lucru la aparență neînsemnat, ca să se pună începutul discordiei, ear învățătorul crezând că are doi stăpâni, conform împrejurărilor, caută refugia când la unul, când la altul. Astfel de procedere însă nu este corectă, și așa purtare este deamănă de un om slăbănog, care nu este în stare a umbla pe picioarele proprii, ear nici decât de un bărbat învăpăiat de dorul înaintării neamului său. Astfel de incident până acuma nu s'a prea ivit la noi, dar am ținut să fie accentuat și să atrag atențiunea asupra acestui lucru, având a fi condamnat la tot cazul cel-ce refugiu și caută la străini.

Se pot ivi neînțelegeri apoi și din motive, unde preotul — poate — voiește a scărița unele și alte pretensiuni juste ale învățătorilor. Așa ceva earăși nu se potrivește cu demnitatea preotului. În astfel de casuri însă partea scurtată n'are de a face gură, ori a se lua la sfadă cu preotul înaintea oamenilor, ci să și cante lecuire la forurile mai înalte, unde de sigur se poartă grije de soartea tuturor.

Cele mai multe neînțelegeri însă se ivesc din

causa că preotul consideră pe învățător de inferior — nu însă în înțeles corect — ci de un inferior, cum consideră stăpânul pe un simplu muncitor. De altă parte apoi învățătorul 'l consideră pe preot de un om, cu care n'are nimic de a face, prin urmare nu se supune deja la lucruri, la cari 'l deobligă dacă nu alta, cel puțin bunacuviință. Digresiuni se comit și dintr'o parte și din alta. Preotul are să privească în învățător pe un conmilton, pe un împreună luptător. Are să privească în învățător pe omul, care crește fiitorii poporeni, pe cari mai târziu preotul are să-i conducă prin predici și învățături morale la calea mântuirii. Prin urmare misiunea preotului cu a învățătorului este omogena și astfel și vieața lor omogenă are să fie. Dela învățător earăși se recere, ca în preotul său să nu vadă un dușman, un tiran, ci pe lângă stima și reverința cu care dorește unui părinte sufletesc, să recunoască, că și prin poziția, și — cred — și calificațiunea formală, este primul în conducerea afacerilor, și prin urmare să-i ceară sfatul la toate întreprinderile de interes comun, ceea-ce — cred — nu va denega nici unul. Este de tot discualificabilă fapta, când unul dintre acești doi — nu vorbește cu altul. Așa ceva arată un foarte mic grad de creștere, să nu zic necreștere totală, care drept urmare are corupția, infițiarea poporului. Ce idei și vor forma oamenii dintr'o astfel de comună, despre stimă? Este un simptom foarte trist, și nu se poate indetul condamna.

Eu cred, că numai inimă bună, răbdare, indulgență să avem unii față de alții, și toate se vor sana. Insuși Isus Christos a propagat dragostea și pacea. Caută fie-care preot și învățător în cercul său să vină în contact cât mai apropiat unul cu altul, să discute afaceri de interes comun fără patimă, să se spriginească unii pe alții față de ori-cine, să caute dreptatea, să și implinească datorințele ce se țin de competența lor, să vadă unul în altul pe fratele luptător, căci împreună au frumoasa chemare ca să edifice biserica noastră națională, dând ei — în primul loc — exemplu poporului, și atunci — cred eu — și poporul va fi cu stimă față de preotul și învățătorul său. În bunînțelegere vor face ceea-ce au de a face în urma chemării lor, și astfel vom fi demni de locul, unde cu voința lui Dzeu ne-a pus încrederea poporului. Soartea unui neam este strâns legată de faptele preoțimei și învățătorimei, și n'avem să ne uităm decât la alte neamuri, cum dau acelea înainte atât în cele spirituale, cât și în cele materiale, unde preotul umăr la umăr cu învățătorul și caută în armonie, dragoste și pace, de afacerile lor. Să fim cu dragoste unii cu alții, ca într'un gând și înțelegere să lucrăm, și lucrând să fericim poporul și biserica, ai căror fii vrednici vom fi.

Petru Maior: Procanon.

Despre dovada ce trag Italianii din mutarea numelui Sfântului Petru asupra noastră.

(Continuare și fine.)

Dacă lui Petru nu i-au dat Christos mai mare putere de cât celorlalți Apostoli și nu l-au rânduit și preste Apostoli stăpânitor și păstor, pentru ce (zic Italianii) i-au mutat numele Christos și l-au numit Kifă, adică piatră: „Tu ești Simon, feciorul lui Ionă? Tu te vei numi Kifă, care se înțelege Petru“ (Ioan cap. 1, s. 42.)

De voi răspunde la aceasta a voastră întrebare o Italianilor! nu știu, că n'am fost sfetnicul lui D-zeu, nici Sfinția sa nu ne-au descoperit pentru ce lui Petru i-au mutat numele. Ce-mi veți zice? Imi veți zice doară că nu sunt filosof? Că nu sunt teolog? Că sunt un neștiutor? Dar dacă sunteți voi filosofi, sunteți teologi și mult știutori, spuneți-mi și voi pentru ce Dumnezeu n'au zidit mai de mult lumea de cât cum au zidit-o. Adevărat, de v'ași pune întrebarea aceasta, ași fi vrednic de răs, căci cugețul lui Dumnezeu nu-l poate ști nime, de nu-l va descoperi însuși Sfinția sa. Pentru că grăiaște Sf. Pavel către Râmleni (c. 11, s. 3. 34). „Cine au cunoscut gândul Domnului, sau cine sfetnic lui s'au făcut? Sf. Ioan Gură de aur în Omilia a treia, despre mutarea numelor zice: „Că punerea numelor iaste dovedirea stăpânirii.“ De voești dară a găci, zi că pentru aceea au mutat Christos numele lui Simon în Petru, ca să se arate cum că însuși iaste stăpân a toată lumea, și voiaște și arată că Petru de aci înainte va să fie ucenic lui. Și aceasta o va întări și Sfântul Chiril, patriarhul de la Alexandria, carele în tâlcul cuvintelor acelora, tu te vei chiuma Kifă, așa grăiaște: „Și nu-l lasă să se mai cheme Simon, încă atunci pre el șieși, după puterea sa, ca pre al său cuprinzându-l“. Dar ce vei să tragă de aci? Că are putere osebă și mai mare de cât ceilalți Apostoli? Vei trage adevărat; dar cum că bine ai tras și n'ai greșit împotriva dialecticii, nici odinioară nu ne vei face să credem. Apoi de au mutat Christos numele lui Simon și l-au numit Petru, au n'au mutat și a fiilor lui Zebedeiu, a lui Iacob și a lui Ioan, și i-au numit fii tunetului? Au nu și a lui Pavel nume prin Duhul Sfânt s'au mutat? Căci fiind numele lui mai înainte Saul s'au chemat apoi Pavel. Despre carea a numelui mutare, când adică s'au făcut și prin cine s'au făcut, vezi Omiliile Sf. Ioan Gură de aur, ceale despre mutarea numelor. Așa dară, pentru mutarea numelui nici cum nu poți osebi pre Petru de la ceilalți Apostoli și (că) pre ceilalți Apostoli să supui lui Petru, ca unui păstor.

Iarăși, zic Italianii, că Kifă însemnează piatră și pentru aceasta i-au dat Christos lui Petru acest

nume, căci pre dânsul era (să) zidească Biserica ca pre o piatră, și pre dânsul era să-l facă temelia bisericii, precum i-au și zis, la Mat. c. 16, s. 18: „Tu ești Petru și pre această piatră voi zidi Biserica mea“. Și adevărat și Sfântul Chiril Alexandresul acel înțeles dă numelui Kifă: „Dar cu cuvioasă asemănare pre Petru dela Piatră l-au numit, pentru că pre dânsul era să întemeieze Biserica; la tâlcul cuvintelor: Tu te vei chiuma Kifă“. Și Ioan Gură de aur în Omilia... despre mutarea numelui, zice: „Pre Petru adevărat de la faptă bună (vârtute) așa l-au numit și pre numele lui dovada și semnul întâirii și a credinței au așezat.“ Alăturând dară numele lui Petru cu a lui Pavel și cu a fiilor tunetului, zic aceiași că a lui Petru însemnează mai mult.

La acestea răspundem, că nu tăgăduim cum că Kifă însemnează piatră și să i să fi dat acest nume cu privire la acela: Tu ești Petru și pre această piatră... Dar pentru aceia să aibă mai mare Petru putere pe cât ceilalți Apostoli nici cum nu lăsăm, fiind că luminat am adevărit, că atunci când au zis Isus: Tu ești Petru și pe această piatră ș. c., cu nimic mai mare putere de cât a celorlalți Apostoli n'au dăruit lui Petru (Vezi mai sus, cap. 7). Apoi, au mai mult e piatră decât tunetul? Că Petru să aibă mai mare putere de cât fiii tunetului, Iacob și Ioan? Au mai mult însemnează Petru decât Pavel, decât vasul alegerii?

Cuvânt despre beție.

„Rugați-vă și plătiți jertfe Domnului Dumnezeului vostru.“
(Ps. 76. 11.)

Beția este un păcat de moarte; ea-i isvorul a toată fără de legea și a toată nevoia pământească, ea-i într'una poarta cea mai largă, ce duce la munca cea vecinică. Fiind-că de răul pătimei acesteia spurcate au trecut multe gospodării și țarine în mâinile jidanilor; fiind-că pe toată ziua s'erăcesc cu blăstămata de beție familii, sate și orașe: fiind-că beția îl aduce pe poporul nostru la mai mare neștiință și înjosire, de aceea, iubitorilor, este timpul să ne tragem de seamă, să ne scuturăm cu totul de aceasta patimă urită înaintea lui D-zeu și urită înaintea oamenilor, este timpul să începem odată cu o vieță trează și cumpătată.

Astăzi dară mă trage inima să vorbesc atât către cei-ce viețuiesc trezi și cumpătați cât și către acei-ce se țin încă morțiș de acest biciu al omenirii.

Fericiți sunteți voi toți, câți păziți virtutea trezviei și a cumpătului. Lăudați numele lui D-zeu și mulțumiți Domnului pentru darul cel mare, că vă ferește de nenorocirea beției, care aduce peste om valori de nevoi și de necazuri, ducându-l la munca cea vecinică. Fiți statornici în virtutea trezviei, căci

inimile vi-se vor umplè tot mai mult de dragostea cea adevărată către Dumnezeu și către aproapele, și veți răspândi între oameni împărăția lui D-zeu, dreptatea și sîrguința. Îndurați-vă și de acei-ce încă n'au dat de lumină și retăcind ca în miez de noapte sufer; pe cei-ce petrec în nefericita patimă a beției ridicați-i, ridicați-i din aceasta stare scârboasă, cu duhul blîndeței și al dragostei creștinești, mîntuiți-i cu fapta bună de această ciumă, căci zice sfînta scriptură: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca vîzînd faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceriu.“ — (Mat. 5, 16.)

Așa fiți de pildă bună celor-ce încă n'au cunoscut voia Părintelui ceresc, încă nu și-au curățit inimile, încă nu s'au lepădat de vicleanul neprieten, de patima beției; aduceți cu înfrînarea voastră jertfă plăcută lui D-zeu, întăriți-vă inimile, ca, lăsînd cu totul bîutura, să rămîneți pururea statornici în trezvie. Faceți voi în de voi o însoțire de cumpăt și trezvie și eu voi aduce tot-deauna pentru sufletele voastre pe sf. altar jertfa cea fără de sânge și voi face rugăciuni ferbinți, ca bunul D-zău să vă ajute. Mai ales cu purtarea și pilda voastră cea frumoasă îi veți întoarce pe cei păcătoși la D-zeu, pe cei bețivi la viața trează și cumpătată și aceasta vă veți câștiga ertarea păcatelor și mare comoară în ceriu. Fiind pururea înși-vă treji, îndemnați tot-una și pe alții la trezvie și vă veți chema mari în împărăția ceriurilor. (Mat. 5, 19.) Cu voi cu toții va lucra împreună bine-cuvîntarea D-lui; îndurarea și darul lui D-zeu nici odată nu vă va părăsi!

Eară voi, iubitorilor, cei întunecați de beție, până când să tot fiți singuri neprietinii voștri, până când să lucrați la peirea voastră, până când să vă perdeți cu beția puterile, averea, sănătatea și în urmă chiar și fericirea cea vecinică! Până când să vă întunecați mintea cu bîutura cea spurcată, până când să vă înecați sufletul cel nemuritor, pentru care și-a vîrsat fiul lui D-zeu și Domnul nostru Isus Christos prea scump sângele său! Până când cu patima voastră cea urită să amăgiți încă și pe alții, ca să-și peardă și ei sufletele lor! Și ce folos vă aduce voaue beția? Pentru-că-i faceți acelei patime rele pe voie, să știți bine, că nu vă va trece nevoia, rușinea și pedeapsa! De răul patimei voastre sufăr sermanii și nevinovații voștri copii, ei sufăr foame și frig, că n'au ce mânca, nu cu ce se îmbracă. Sufăr bietele neveste, cari își petrec zilele în suspin și grijă. Voi înși-vă în nevoi și necazuri petreceți aice pe pămînt și vă apropoați pe nesimțite de pragul vecinicii: Spuneți-mi, ce vă așteaptă pe voi acolo? Și ce nădejduți să aveți voi acolo, dacă acum nu vă aduceți aminte de cuvintele sf. scripturi, care zice: „bețivii nu vor intra întru împărăția lui D-zeu.“ (I. Cor. 6, 9.) Eu vă spun: aduceți-vă aminte de bogatul din evanghelie, care și-a petrecut zilele în viața aceasta veselindu-se și des-ătîndu-se în ospețe și bîutura, dară trecînd la viața

cea-l'altă, a fost trimis la munca cea vecinică, unde nu mai avea parte de răcorire. Eată! această soartă nefericită vă așteaptă și pe voi cei-ce trăiți în păcatul cel greu și de moarte al beției. Opriți-vă dară, până ce mai aveți vreme de înfrînare, aruncați dela voi paharul, nu vă înecați sufletul! Și ce-i este omului cu neputință, dacă pune gîndul la D-zeu? Grăbiți deci la îndurarea lui, pocăiți-vă, lepădîndu-vă pentru tot-deauna de păcatul cel de moarte, fiți cu cumpăt, foarte cu cumpăt. Așa-l veți îmbună pe Domnul nostru Isus Christos, care a pătimit pe cruce zicînd „pătinesc“, adecă doresc, ca toți să se pocăiească și să se mîntuiească. Voi o veți îmbuna și pe Maica Domnului, căci nu se va mai supăra preaiubitul ei fiu de beția voastră. Voi veți îmbună și pe ingeri, căci ei se bucură de îndreptarea păcătoșilor. Voi veți însenina și s. biserică, căci vă veți face adevărații ei mădulari. Cu îndreptarea voastră veți face mare bucurie, pentru-că din cărșme se lățește ca o ceață neagră amețeala minții, cărșmele aduc boale, certe și totfelul de fără-de-legi, cărșmele aduc sîrăcie. Voi cu îndreptarea voastră veți face bucurie oamenilor celor drepti, căci ei se bucură de întoarcerea omului dela păcatul beției, în urmă puterea cea mare a lui D-zeu va depărtă dela voi tot necazul, toată urgia și primejdia, el vă va bine-cuvîntă ca pe niște fii buni și vă va încunună cu vieță de veci! Iar' tu Doamne, chiamă-i la tine pe toți, și fă, ca toți să se lase de patima beției și să te laude. Dă-le putere ca în toată viața lor treji să se țină și să bine-cuvînteze numele tîu cel sfînt. Amin!

D. Dan,
preot.

D I V E R S E.

* *Dar împărătesc.* Maiestatea Sa monarhul nostru a dăruit din cassetă sa privată 200 coroane comune bisericești române gr.-or. din Secaș pentru repararea bisericii dărîmate.

* *Inchiderea Sf. Sinod al bisericii din România.* Eată textul Mesagiului M. S. Regelui Carol I. pentru închiderea sesiunii ordinare de toamnă a Sfîntului Sinod:

„Prea Sfîntiți Părinți,

„Sfîntul Sinod al Sfîntei Biserici Autocefale Ortodoxe-Române, deschis în ziua de 12 Octombrie a. c., cu decretul Nostru Nr. 3.470, în sesiune ordinară de toamnă, terminîndu-și lucrările;

„Eu declar închisă sesiunea aceasta a Sfîntului Sinod.“

* *Știri bisericești și școlare.* În ședința ultimă a senatului bisericesc al consistorului mitropolitan s'a hotărât a se da litere dimisionale fostului protopresbiter în Sibiu, Simion Popescu.

* *Chirotoniri.* Prea Sfîntia Sa Domnul Episcop al Diocesei Caransebeșului, Nicolae Popea, a chirotonit întru diacon pe profesorul de pedagogie Dr. Petru Ionescu; iar întru presbiteri pe Eugeniu Sădresan, ales capelan în Temerești; pe Aurel Maghețiu, ales paroch în Sacoșul unguresc și pe Ioan Bogdan, numit administrator parochial în Mutnicul-Mare.

* **Societatea de lectură ped.-teol. din Arad** s'a constituit în ședința I. ordinară ținută în 3 Nov. e. n. sub presiul: Prea Cuvioșiei Sale Dlui Director *Aug. Hamsea*, pe anul școlar 1900/1901 în modul următor: Vice-preș.: *Mihail Zomborean*, cl. c. III. Secretar: *Victor C. Fizeșan*, cl. c. II. Notari: *Aurel Popa*, cl. c. III. și *Nicolae Tomiciu*, ped. c. IV. Casier: *Victor Aga*, cl. c. II. Bibliotecari: *Romul B. Rațiu*, cl. c. I. și *Constantin Mihail*, ped. c. IV. Controlori: *Petru Nemet*, cl. c. III., *Ioan Popescu*, cl. c. I. și *Nicodim Bugariu*, ped. c. IV. Comisia literară: *Const. Mihulin*, cl. c. III., *Teodor Popa*, cl. c. II., *Zaharie Moga*, cl. c. I., *Grigoriu Ceonțea*, *Moise Mariș* și *Atanasie Sirca*, ped. c. IV. *Ioan Giuchiciu* și *Nicolae Raicu*, ped. c. III.

* **Alegere de preot.** În locul răposatului preot Iovușan, în Pecica a fost ales paroch Dl Savu Tămășdan, până acum paroch în Pauliș.

* **Frecuența școalelor din Blaj.** Pe anul școl. 1900 s'au înscris la gimnasiu 463 elevi, la preparandie 101 elevi, la școala de aplicație 60 elevi, la școala de fetițe 124 eleve, la seminarul teologic 54 elevi, la școala elevilor de meserii 45 elevi, în total numărul celor ce frecventează școalele Blajului e de 847. Din aceștia, clericii sunt adăpostiți gratuit în semiar, unde primesc de toate; în internatul de băieți locuiesc 120 studenți, solvind 240 cor. anuai, în cel de fetițe 60 eleve, plătiind aceeași taxă, în internatul preparandial locuiesc 31 elevi, solvind pentru cuartir, luminat și încălzit 60 cor., ear elevii de meserii primesc instrucția și cărțile gratuit.

* **Nouă cancelarii advocaționale.** Dl avocat Dr. Valer Morariu aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria advocațională în Maria-Radna. — Dl Dr. Andrei Ilie și-a deschis cancelaria sa advocațională în Tinca (Strada Francisc-Iosif Nr. 261).

(*) **Serbare artistică în favorul ziaristilor.** Marți s'a dat la Teatrul Național din București o mare serbare artistică în favorul Sindicatului ziaristilor. La reușita serbării a contribuit mult concursul celebrei cântărețe Elena Teodorini, sosită în capitală pentru a da câteva reprezentațiuni.

* **Statuia lui Mircea-cel-Bătrân.** Se anunță din Tulcea: Statuia lui Mircea-cel-Bătrân a fost așezată pe pedestalul ridicat în piața „Carmen Sylva“. De asemenea și vulturul a fost așezat la monumentul comemorativ. A mai rămas însă a se înșuruba aripele, cari au fost aduse separat. Săptămâna curentă lucrările vor fi terminate.

* **Biblioteca națională din Paris.** Biblioteca aceasta s'a fundat în anul 1645, și s'a deschis cu 1300 de tomuri. După câți-va ani familia Dupuy, ca moștenire a dăruit 9000 de tomuri. Colbert a înmulțit-o cu 35000 de tomuri. Primul catalog general s'a început la anul 1722 și s'a revăzut în 1745. Dela 1840 până la 1852 s'a făcut un inventar nou, și dela 1852 până la 1874 s'au făcut cataloage parțiale.

În 15 Octombrie s'a adus la cunoștință cumcă primul tom al catalogului general cu litera A a apărut: Așa se poate cugeta, că ce lucru gigantic a fost compunerea acestui catalog. Dela 1882 s'a început un registru, care arangeat după materie și autor, cuprinde în sine toate ce au apărut. La 1 Ianuarie 1897 biblioteca națională din Paris a stat din următoarele tomuri:

Sfinta scriptură	18.401	tomuri
Scrieri liturgice	27.926	"
Părinții bisericeii	4.864	"
Teologie catolică	74.322	"
Teologie necatolică	17.581	"
Dreptul naturii și al omului	8.680	"

Jurisprudență	144.860	tomuri
Geografia și istoria generală	39.425	"
Istoria bisericească	36.726	"
Istoria antică	30.754	"
Istoria franceză	279.408	"
Istoria altor țări	610.929	"
Bibliografie	13.601	"
Științe filologice	97.446	"
Poesia franceză	68.841	"
Teatrul francez	28.400	"
Piese teatrale singuratiche	48.059	"
Romane	116.924	"

Se face observarea, că dela 1 Ianuarie 1897 categoriile singuratiche au căpătat un creșcământ de 10 procente și că azi biblioteca națională din Paris are mai multe milioane de tomuri.

Convocare.

Conform decisului adunării generale din anii trecuți, prin aceasta se convoacă adunarea generală de toamnă a „Reuniunii învățătorilor români gr. or. din protopresbiteratul Lipovei“, pe Joi 9/22 Noemvre a. c. în opidul Lipova, la care cu onoare se invită toți P. T. Domni membri ai Reuniunii, precum și toți amicii și binevoitorii școalei.

Programul adunării:

1. Joi, în 9/22 Noemvre a. c. la 8 ore dimineața, participare în corpore la chemarea Duchului Sfânt în biserica română gr. or. din Lipova.
2. După chemarea Duchului Sfânt, deschiderea adunării generale în localul școalei din Lipova; prezentarea rapoartelor comitetului, casierului și bibliotecarului, precum și alegerea unei comisiuni pentru censurarea acestor rapoarte.
3. Prelegere practică din „Catechism“ și „Limba maghiară“ — apoi conferință didactică asupra prelegerilor ținute.
4. Încassarea taxelor și înscrierea de membri noi.
5. Referada comisiunii asupra rapoartelor de sub punctul 2.
6. Ascultarea disertațiunilor. Se notează, că cei ce voiesc a diserta, să-și anunțe disertațiunea la biroul reuniunii, până cu 3 zile înainte de adunare.
7. Restaurarea corporațiunilor reuniunii, pe un nou period de 3 ani.
8. Defigerea timpului și a locului adunării generale viitoare.
9. Încheierea adunării generale.

Din ședința comitetului Reuniunii, ținută în Lipova la 28 Octomvre v. (10 Noemvre n.) 1900.

Voicu Hamsea, m. p. *Ioan Lucaciu, m. p.*
protopop-președinte. notar.

Nr. 7/1900.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr. or. rom. din desparțământul protopresbiteral al Șirioi își va ține proxima

ședință Marti în 7/20 Novembre 1900 în școala din comuna Curtacheri, pe lângă următoarea

Programă :

1. Dimineața la 8^{1/2} ore asistare la chemarea Duh. Sft.
2. Prelegere practică în școala învăț. A. Ungurian.
3. Constatarea prezențelor.
4. Încasarea taxelor.
5. Cuvânt de deschidere presidial.
6. Reflexiuni asupra prelegerii ținute.
7. Raportul biroului.
8. Esecutarea concluzelor adunării generale.
9. Discuțiuni asupra chestiunilor școlare.
10. Estragerea învățătării morale la temele din „Religie.”
11. Presentarea eventualelor operate sau disertațiuni.
12. Propuneri și interpelări.
13. Fixarea proximei adunări.
14. Alegerea a lor 3 membri pentru autentificarea protocolului.
15. Închiere.

Șiria, la 17/30 Octombrie 1900.

A. Doboș,
președinte.

Concurs.

Se scrie concurs pentru îndeplinirea parohiei a II-a din Bârsa, devenită vacantă prin abdicarea preotului Avisalon Turca, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foia oficială „Biserica și Școala.”

Venitele acestei parohii sunt: 1) Usufructul sesiei parohiale constatatoare din 24 jugh. cath 732 st. □; 2) birul de una măsură cucuruz fărâmat dela circa 130 de case; 3) stolele urmate; 4) un intravilan, fără locuință și 5) ca întregire a dotațiunii preoțești din vistieria statului, pe an, s'a pus în circulație, pentru preot fără 8 cl. gimn, suma de 178 cor. 34 fil. (378 cor. 34 fil.) în care sumă 100 coroane sunt socotite pentru cuartir.

Toate aceste venituri dau suma recerută pentru parohiile de clasa II-a.

Sarcinile publice le va suporta cel ales. Doritorii de a ocupa această parohie au să-și substearnă petițiunile înscrise conform Regulamentului pentru parohii, P. O. D. Ioan Georgia presb. în Buteni (Butyin) și au a se presenta în careva Duminecă, ori sârbătoare în s biserică din Bârsa, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și în oratorie.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA, m. p. protopresbiter.

—□—

Se scrie concurs pentru îndeplinirea parohiei din comuna Pâncota protopresbiteratul Șiriei, diecesă Aradului, — devenită vacantă prin moartea decedatului Isăia Faur — cu termen de alegere pe 6/19 Decembrie 1900.

Beneficiul acestei parohii e:

1. Una sesiune pământ estravilan comasat de 33 jughere 101° □
2. Un intravilan.
3. Birul de 300 coroane din cassa epitropiei cultuale.
4. Venitele stolare dela 140 case.

În temeiul ord. Consist. Nr. 6932—7540 din an. c. decretându-se această parohie de clasa primă, recurenții sunt avizați a susține petițiile adresate comitetului parohial, înscrise conform §-lui 15 litera a) din „Reg. pentru parohii” până în 4/17 Decembrie 1900 exclusiv, Dlui protopop Georgiu Popovici în Vilagos — ear cu observarea §-lui 18 din citatul „Regulament” sunt poștiți a se presenta în cutare Duminecă ori sârbătoare pentru a cânta respective a celebra și cuvînta.

Alesul în sensul §-ului 8 a desnumitului regulament, va da veduvei repositului până în 9/22 Aprilie 1901 jumătate din toate venitele parohiei. E obligat a ținea catichizare cu ucenicii meseriaș. de rel gr. ort. română din Pâncota în toate Duminecile de peste an, fără altă remunerare.

Pâncota, din ședința Comitetului parohiei ținută la 15/28 August 1900.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: GIORGIU POPOVICI m. p. protopresbiter tractual.

—□—

În urma renunțării alesului învățător la școala II. din Comloș (Ó-Szt., Anna) com. Arad, protopresbiteratul Șiriei — Vilagos, prin aceasta se publică de nou concurs cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala” — pe lângă următoarele emolumente:

1.) Salar în bani gata: 600 coroane; 2., lemne 8 orgii 3° pentru învățător 5° pentru sala de învățământ; 3) pentru formulariat 24 coroane; 4) pentru conferințele învățătorești: 20 coroane; 5) pentru scripturistică 10 coroane; 6) dela înmormântări unde va fi poștit: 1 (una) coroană; 7) cortel cu 3 chilio, o culină, o cămară, grajd și alte aparținătoare, precum și grădina de legume de 800 stingini □

Dela recurenți se poștește: a) estras de botoz; b) testimoniu despre absolvirea institutului preparandial; c) testimoniu de calificare; d) testimoniu pentru îndreptățirea propunerii limbei maghiare, dacă competentul a depus examen de calificare înainte de 30 Iunie 1882; e) atestat despre purtarea morală și eventual despre serviciu neîntrerupt prestat mai înainte; f) declarațiune, că pe baza serviciului din alta comună (parohie) începând dela care dată își formează pretenșiune la cuincuenal; — iar până la alegere să se presinte în Sta. biserică din Comloș pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Recursele provăzute cu documentele susamintite sunt a se trimite Rev. Domn Georgiu Popovici protopresbiter în Șiria — Vilagos.

Alesul să va îngriji în Dumineci și sârbători a conduce strana și a ținea școala de repetițiune — aceste fără alta remunerare.

Comloș, din ședința comit. paroch. ținută la 27 August (9 Septembrie) 1900.

Mihail Leucuța m. p., Ioan Roșu m. p.,
v.-pres. com. paroch. not. com. paroch.

În conțelegere cu mine: GIORGIU POPOVICI m. p. protopresb., inspect. scol.

—□—